מסכת ידים

ששה סדרי משנה

geulaquiz.com

פרק א

א מֵי רְבִיעִית נוֹתְנִין לַיָּדַיִם, לְאֶחָד, אַף לִשְׁנַיִם. מַחֲצִית לג, לִשְׁלֹשָׁה אוֹ לְאַרְבָּעָה. מִלּוֹג, לַחֲמִשָּׁה וְלַעֲשָׂרָה וּלְמֵאָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפְחֹת לָאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶם מֵרְבִיעִית. מוֹסִיפִין עַל הַשְּׁנִיִּים וְאֵין מוֹסִיפִין עַל הָרִאשׁוֹנִים:

ב בְּכָל הַכֵּלִים נוֹתְנִין לַיָּדַיִם, אֲפִלּוּ בִכְלֵי גְלָלִים, בִּכְלֵי אֲבָנִים, בִּכְלֵי אֲדָמָה. אֵין נוֹתְנִין לַיָּדַיִם, לֹא בְּדָפְנוֹת הַכֵּלִים, וְלֹא בְּשׁוּלֵי הַמַּחַץ, וְלֹא בְּמִגּוּפַּת הֶחָבִית. וְלֹא יִתֵּן לַחֲבֵרוֹ בְּחָפְנָיו, מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְמַלְּאִין וְאֵין מְקַדְּשִׁין וְאֵין מַזִּין מֵי חַטָּאת וְאֵין נוֹתְנִים לַיָּדַיִם אֶלָּא בִכְלִי. וְאֵין מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל אֶלָּא כֵלִים, שֶׁאֵין מַצִּילִין מִיַּד כְּלִי חֶרֶשׂ אֶלָּא כֵלִים:

ג הַמַּיִם שֶׁנִּפְסְלוּ מִשְּׁתֵּית הַבְּהֵמָה, בְּכֵלִים, פְּסוּלִים. וּבְקַרְקָעוֹת, כְּשֵׁרִים. נָפַל לְתוֹכָן דְּיוֹ, קוֹמוֹס, וְקַנְקַנְתּוֹם וְנִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶן, פְּסוּלִין. עָשָׂה בָהֶם מְלָאכָה אוֹ שֶׁשָּׁרָה בָהֶן פִּתּוֹ, פְּסוּלִין. שִׁמְעוֹן הַתִּמְנִי אוֹמֵר, אֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לִשְׁרוֹת בָּזֶה וְנָפַל לַשֵּׁנִי, כְּשֵׁרִים:

ד הֶדִיחַ בָּהֶם אֶת הַכֵּלִים אוֹ שֶׁמִּחָה בָהֶם אֶת הַמִּדּוֹת, פְּסוּלִים. הֶדִיחַ בָּהֶם כֵּלִים מוּדָחִים אוֹ חֲדָשִׁים, כְּשֵׁרִים. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹסֵל בַּחֲדָשִׁים:

ה הַמַּיִם שֶׁהַנַּחְתּוֹם מַטְבִּיל בָּהֶם אֶת הַגֶּלְסְקִין, פְּסוּלִים. וּכְשֶׁהוּא מֵדִיחַ אֶת יָדָיו בָּהֶן, כְּשֵׁרִים. הַכֹּל כְּשֵׁרִים לִתֵּן לַיָּדַיִם, אֲפִלּוּ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. מַנִּיחַ חָבִית בֵּין בִּרְכָּיו וְנוֹטֵל. מַטֶּה חָבִית עַל צַדָּהּ וְנוֹטֵל. וְהַקּוֹף נוֹטֵל לַיָּדַיִם. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹסֵל בִּשְׁנֵי אֵלּוּ:

פרק ב

א נָטַל לְיָדוֹ אַחַת מִשְּׁטִיפָּה אַחַת, יָדוֹ טְהוֹרָה. לִשְׁתֵּי יָדָיו מִשְּׁטִיפָּה אַחַת, רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, עַד שֶׁיִּטֹּל מֵרְבִיעִית. נָפַל כְּכָר שֶׁל תְּרוּמָה, טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא:

ב נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לְמָקוֹם אֶחָד, וְאֶת הַשְּׁנִיִּים לְמָקוֹם אַחֵר, וְנָפַל כְּכָר שֶׁל תְּרוּמָה עַל הָרִאשׁוֹנִים, טָמֵא, וְעַל הַשְּׁנִיִּים, טָהוֹר. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְאֶת הַשְּׁנִיִּים לְמָקוֹם אֶחָד, וְנָפַל כְּכָר שֶׁל תְּרוּמָה, טָמֵא. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְנִמְצָא עַל יָדָיו קֵיסָם אוֹ צְרוֹר, יָדָיו טְמֵאוֹת, שֶׁאֵין הַמַּיִם הָאַחֲרוֹנִים מְטַהֲרִים אֶלָּא הַמַּיִם שֶׁעַל גַּבֵּי הַיָּד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא מִבְּרֵית הַמַּיִם, טָהוֹר:

ג הַיָּדַיִם מִטַּמְּאוֹת וּמְטַהֲרוֹת עַד הַפֶּרֶק. כֵּיצַד. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים עַד הַפֶּרֶק, וְאֶת הַשְּׁנִיִּים חוּץ לַפֶּרֶק, וְחָזְרוּ לַיָּד, טָהוֹרָה. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לְיָדוֹ אַחַת וְנִמְלַךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לִשְׁתֵּי יָדָיו, טְמֵאוֹת. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לִשְׁתֵּי יָדָיו וְנִמְלַךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים חוּץ לַפֶּרֶק וְחָזְרוּ לַיָּד, טְמֵאָה. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לְיָדוֹ אַחַת וְנִמְלַךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לִשְׁתֵּי יָדָיו, טְמֵאוֹת. נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים לִשְׁתֵּי יָדָיו וְנִמְלַךְ וְנָטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לְיָדוֹ אַחַת, יָדוֹ טְהוֹרָה. נָטַל לְיָדוֹ אַחַת וְשִׁפְשְׁפָהּ בַּחֲבֶרְתָּהּ, טְמֵאָה. בְּרֹאשׁוֹ אוֹ בַכֹּתֶל, טְהוֹרָה. נוֹטְלִין אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה זֶה בְצַד זֶה אוֹ זֶה עַל גַּבֵּי זֶה, וּבִלְבַד שֶׁיִּרְפּוּ שֶׁיְּבֹאוּ בָהֶם הַמַּיִם:

ד סָפֵק נַעֲשָׂה בָהֶם מְלָאכָה סָפֵק לֹא נַעֲשָׂה בָהֶם מְלָאכָה, סָפֵק יֵשׁ בָּהֶם כַּשִּׁעוּר סָפֵק שֶׁאֵין בָּהֶם כַּשִּׁעוּר, סָפֵק טְמֵאִים סָפֵק טְהוֹרִין, סְפֵקָן טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ, סְפֵק הַיָּדַיִם לְטָמֵא וּלְטַמֵּא וּלְטַהֵר, טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לְטָהֵר, טָמֵא. כֵּיצַד. הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּכָרִים טְמֵאִים, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע, הָיוּ יָדָיו טְמֵאוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּכָרִים טְהוֹרִים, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע. הָיוּ יָדָיו אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּכָרִים טְהוֹרִים, נָגַע בְּאַחַד מֵהֶם, סָפֵק בַּטְּמֵאָה נָגַע סָפֵק בַּטְּהוֹרָה נָגַע. הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּכָרִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, נָגַע בְּאַחַד מֵהֶן, סָפֵק בַּטָּמֵא נָגַע סָפֵק בַּטָּהוֹר נָגַע. הָיוּ יָדָיו אַחַת טְמֵאָה טְהוֹרָה וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּכָרִים אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, נָגַע בִּשְׁתֵּיהֶן, סָפֵק טְמֵאָה בַּטָּמֵא וּטְהוֹרָה בַּטָּהוֹר, אוֹ טְהוֹרָה בַּטָּמֵא וּטְמֵאָה בַּטָּהוֹר, הַיָּדַיִם כְּמוֹ שֶׁהָיוּ וְהַכְּכָרִים כְּמוֹת שֶׁהָיוּ:

פרק ג

א הַמַּכְנִיס יָדָיו לְבֵית הַמְנַגֵּעַ, יָדָיו תְּחִלּוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, יָדָיו שְׁנִיּוֹת. כֹּל הַמְטַמֵּא בְּנָגְדִּים בִּשְׁעַת מַגָּעוֹ, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת תְּחִלּוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא, הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁהַיָּדַיִם תְּחִלָּה בְכָל מָקוֹם. אָמַר לָהֶם, וְכִי הֵיאַךְ אֶפְשָׁר לָהֶן לִהְיוֹת תְּחִלָּה אֶלָּא אִם כֵּן נִטְמָא גּוּפוֹ, חוּץ מִזֶּה. הָאֳכָלִין וְהַכֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְמַשְׁקִין, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֶת שֶׁנִּטְמָא בְאַב הַטֻּמְאָה, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. בִּוְלַד הַטֻּמְאָה, אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, מַעֲשֶׂה בְאִשָּׁה אַחַת שֶׁבָּאָת לִפְנֵי אַבָּא,

אָמְרָה לוֹ, נִכְנְסוּ יָדַי לַאֲוִיר כְּלִי חֶרֶשׂ. אָמַר לָהּ, בִּתִּי, וּבְמֶה הָיְתָה טִמְאָתָהּ, וְלֹא שָׁמַעְתִּי מָה אָמְרָה לוֹ. אָמְרוּ חֲכָמִים, מְבֹאָר הַדָּבָר. אֶת שֶׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. בְּוַדַּאי טִמְאָה, אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם:

ב כֹּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. הַיָּד מְטַמְּאָה אֶת חֲבֶרְתָּהּ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין שְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁנֵי. אָמַר לָהֶם, וַהֲלֹא כְתָבֵי הַקֹּדֶשׁ שְׁנַיִּים מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. אָמְרוּ לוֹ, אֵין דָּנִין דִּבְרֵי תוֹרָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וְלֹא דִבְרֵי סוֹפְרִים מִדִּבְרֵי תוֹרָה, וְלֹא דִבְרֵי סוֹפְרִים מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

ג רְצוּעוֹת תְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין, מְטַמְּאוֹת אֶת הַיָּדַיִם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, רְצוּעוֹת תְּפִלִּין אֵינָן מְטַמְּאוֹת אֶת הַיָּדַיִם:

ד גְּלָיוֹן שֶׁבַּסֵּפֶר, שֶׁמִּלְמַעְלָן וְשֶׁמִּלְמַטָּן שֶׁבַּתְּחִלָּה וְשֶׁבַּסּוֹף, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁבַּסּוֹף אֵינוֹ מְטַמֵּא, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ עַמּוּד:

ה סֵפֶר שֶׁנִּמְחַק וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּפָרָשַׁת וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. כָּל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. שִׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שִׁיר הַשִּׁירִים מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, וְקֹהֶלֶת מַחְלֹקֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, קֹהֶלֶת אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם וְשִׁיר הַשִּׁירִים מַחְלֹקֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, קֹהֶלֶת מִקְּלֵי בֵית שַׁמַּאי וּמֵחֲמִרֵי בֵית הִלֵּל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי, מְקֻבָּל אֲנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זְקֵן, בְּיוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בַּיְשִׁיבָה, שֶׁשִּׁיר הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִים אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא נֶחְלַק אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַל שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁלֹּא תִטַּמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, שֶׁאֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי כְּיוֹם שֶׁנִּתַּן בּוֹ שִׁיר הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. וְאִם נֶחְלְקוּ, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל קֹהֶלֶת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חָמִיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, כִּדְבְרֵי בֶן עַזַּאי, כָּךְ נֶחְלְקוּ וְכָךְ גָּמְרוּ:

פרק ד

א בּוֹ בַּיּוֹם נִמְנוּ וְגָמְרוּ עַל עֲרַבַת הָרַגְלַיִם, שֶׁהִיא מִשְּׁנֵי לַגִּין וְעַד תִּשְׁעָה קַבִּין שֶׁנִּסְדְּקָה, שֶׁהִיא טְמֵאָה מִדָּרָס. שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, עֲרַבַת הָרַגְלַיִם כִּשְׁמָהּ:

ב בּוֹ בַּיּוֹם אָמְרוּ, כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, כְּשֵׁרִים, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת. הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ, וְהַחַטָּאת בְּכָל זְמַן. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר, אַף הָאָשָׁם. הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ, וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם בְּכָל זְמַן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי, מְקֻבָּלַנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זָקֵן, בְּיוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בַּיְשִׁיבָה, שֶׁכָּל הַזְּבָחִים הַנֶּאֱכָלִין שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, כְּשֵׁרִים, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת. לֹא הוֹסִיף בֶּן עַזַּאי אֶלָּא הָעוֹלָה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ג בּוֹ בַּיּוֹם אָמְרוּ, עַמּוֹן וּמוֹאָב, מַה הֵן בַּשְּׁבִיעִית. גָּזַר רַבִּי טַרְפוֹן, מַעְשֵׂר עָנִי. וְגָזַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, עָלֶיךָ רְאָיָה לְלַמֵּד, שֶׁאַתָּה מַחְמִיר, עָלָיו רְאָיָה לְלַמֵּד. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, יִשְׁמָעֵאל אָחִי, אֲנִי לֹא שְׁנִיתִי מִפִּי הַשָּׁנִים, טַרְפוֹן אָחִי שְׁנָּה, וְעָלָיו רְאָיָה לְלַמֵּד. הֵשִׁיב רַבִּי טַרְפוֹן, מִצָּרִים חוּץ לָאָרֶץ, עַמּוֹן וּמוֹאָב חוּץ לָאָרֶץ, מַה מִּצְרַיִם מַעְשֵׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית, אַף עַמּוֹן וּמוֹאָב מַעְשֵׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית. הֵשִׁיב רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, בָּבֶל חוּץ לָאָרֶץ, עַמּוֹן וּמוֹאָב חוּץ לָאָרֶץ, מַה בָּבֶל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בַּשְּׁבִיעִית, אַף עַמּוֹן וּמוֹאָב מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בַּשְּׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן, מִצָּרִים שֶׁהִיא קְרוֹבָה, עֲשָׂאוּהָ מַעְשַׂר עָנִי, שֶׁיִּהְיוּ עֲנֵיֵי יִשְׂרָאֵל נִסְמָכִים עָלֶיהָ בַּשְּׁבִיעִית, אַף עַמּוֹן וּמוֹאָב, שֶׁהֵם קְרוֹבִים, נַעֲשִׂים מַעְשַׂר עָנִי, שֶׁיִּהְיוּ עֲנֵיֵי יִשְׂרָאֵל נִסְמָכִים עֲלֵיהֶם בַּשְּׁבִיעִית. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְהֲרֵי אַתָּה כְּמַהְנֵּן מָמוֹן, וְאֵין אַתָּה אֶלָּא כְּמַפְסִיד נְפָשׁוֹת. קוֹבֵעַ אַתָּה אֶת הַשָּׁמַיִם מִלְּהוֹרִיד טַל וּמָטָר, שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ג), הֲיִקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנָנוּךָ הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הֲרֵינִי כְּמֵשִׁיב עַל טַרְפוֹן אָחִי, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן דְּבָרָיו. מִצָּרִים מַעֲשֶׂה חָדָשׁ, וּבָבֶל מַעֲשֶׂה יָשָׁן, וְהַנִּדּוֹן שֶׁלְּפָנֵינוּ מַעֲשֶׂה חָדָשׁ. יְדוֹן מַעֲשֶׂה חָדָשׁ מִמַּעֲשֶׂה חָדָשׁ, וְאַל יְדוֹן מַעֲשֶׂה חָדָשׁ מִמַּעֲשֶׂה יָשָׁן. מִצָּרִים מַעֲשֶׂה זְקֵנִים, וּבָבֶל מַעֲשֵׂה נְבִיאִים, וְהַנִּדּוֹן שֶׁלְּפָנֵינוּ מַעֲשֶׂה זְקֵנִים. יְדוֹן מַעֲשֵׂה זְקֵנִים מִמַּעֲשֵׂה זְקֵנִים, וְאַל יְדוֹן מַעֲשֵׂה זְקֵנִים מִמַּעֲשֵׂה נְבִיאִים. נִמְנוּ וְגָמְרוּ, עַמּוֹן וּמוֹאָב מְעַשְּׂרִין מַעְשַׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית. וּכְשֶׁבָּא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן דַּרְמַסְקִית אֶצֶל רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בְּלוּד, אָמַר לוֹ, מַה חִדּוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַיּוֹם. אָמַר לוֹ, נִמְנוּ וְגָמְרוּ, עַמּוֹן וּמוֹאָב מְעַשְּׂרִים מַעְשַׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית. בָּכָה רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר וְאָמַר, סוֹד ה׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם (תהלים כה). צֵא וֶאֱמֹר לָהֶם, אַל תְּחוֹשׁוּ לְמִנְיַנְכֶם. מְקֻבָּל אֲנִי מִרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ עַד הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, שֶׁעַמּוֹן וּמוֹאָב מְעַשְּׂרִין מַעְשַׂר עָנִי בַּשְּׁבִיעִית:

ד בּוֹ בַּיּוֹם בָּא יְהוּדָה, גֵּר עַמּוֹנִי, וְעָמַד לִפְנֵיהֶן בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. אָמַר לָהֶם, מָה אֲנִי לָבֹא בַקָּהָל. אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל, אָסוּר אָתָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מֻתָּר אָתָּה. אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל, הַכָּתוּב אוֹמֵר (דברים כג), לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל ה׳ גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי וְגוֹ׳. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְכִי עַמּוֹנִים וּמוֹאָבִים

בִּמְקוֹמָן הֵן. כְּבָר עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּבִלְבֵּל אֶת כָּל הָאֻמּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה י), וְאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים וַעֲתוּדוֹתֵיהֶם שׁוֹסֵתִי וְאוֹרִיד כַּאבִּיר יוֹשְׁבִים. אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל, הַכָּתוּב אוֹמֵר (ירמיה מט), וְאַחֲרֵי כֵן אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת בְּנֵי עַמּוֹן, וּכְבָר חָזְרוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הַכָּתוּב אוֹמֵר (ירמיה ל ג), וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה, וַעֲדַיִן לֹא שָׁבוּ. הִתִּירוּהוּ לָבֹא בַקָּהָל:

ה תַּרְגּוּם שֶׁבְּעֶזְרָא וְשֶׁבְּדָנִיֵּאל, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. תַּרְגּוּם שֶׁכְּתָבוֹ עִבְרִית וְעִבְרִית שֶׁכְּתָבוֹ תַּרְגּוּם, וּכְתָב עִבְרִי, אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא, עַד שֶׁיִּכְתְּבֶנּוּ אַשּׁוּרִית, עַל הָעוֹר, וּבְדָיוֹ:

ו אוֹמְרִים צְדוֹקִים, קוֹבְלִין אָנוּ עֲלֵיכֶם, פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם, וְסִפְרֵי הוֹמֵרִיס אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְכִי אֵין לָנוּ עַל הַפְּרוּשִׁים אֶלָּא זוֹ בִלְבָד. חֲרֵי הֵם אוֹמְרִים, עַצְמוֹת חֲמוֹר טְהוֹרִים וְעַצְמוֹת יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל טְמֵאִים. אָמְרוּ לוֹ, לְפִי חִבָּתָן הִיא טֻמְאָתָן, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אָדָם עַצְמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ תַּרְוָדוֹת. אָמַר לָהֶם, אַף כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ לְפִי חִבָּתָן הִיא טֻמְאָתָן, וְסִפְרֵי הוֹמֵרִיס, שֶׁאֵינָן חֲבִיבִין, אֵינָן מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם:

ז אוֹמְרִים צְדוֹקִין, קוֹבְלִין אָנוּ עֲלֵיכֶם, פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם מְטַהֲרִים אֶת הַנִּצּוֹק. אוֹמְרִים הַפְּרוּשִׁים, קוֹבְלִין אָנוּ עֲלֵיכֶם, צְדוֹקִים, שֶׁאַתֶּם מְטַהֲרִים אֶת אַמַּת הַמַּיִם הַבָּאָה מִבֵּית הַקְּבָרוֹת. אוֹמְרִים צְדוֹקִין, קוֹבְלִין אָנוּ עֲלֵיכֶם, פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, שׁוֹרֵי וַחֲמוֹרֵי שֶׁהִזִּיקוּ, חַיָּבִין. וְעַבְדֵי וַאֲמָתֵי שֶׁהִזִּיקוּ, פְּטוּרִין. מָה אִם שׁוֹרֵי וַחֲמוֹרֵי, שֶׁאֵינִי חַיָּב בָּהֶם מִצְוֹת, חֲרֵי אֲנִי חַיָּב בְּנִזְקָן. עַבְדֵי וַאֲמָתִי, שֶׁאֲנִי חַיָּב בָּהֶן מִצְוֹת, אֵינוֹ דִין שֶׁאֶהֱא חַיָּב בְּנִזְקָן. אָמְרוּ לָהֶם, לֹא. אִם אֲמַרְתֶּם בְּשׁוֹרֵי וַחֲמוֹרֵי, שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת, תֹּאמְרוּ בְּעַבְדֵי וּבַאֲמָתִי, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם דַּעַת. שֶׁאִם אַקְנִיטֵם, יֵלֵךְ וְיַדְלִיק גְּדִישׁוֹ שֶׁל אַחֵר וֶאֱהֶא חַיָּב לְשַׁלֵּם:

ח אָמַר צְדוֹקִי גְּלִילִי, קוֹבֵל אֲנִי עֲלֵיכֶם, פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם כּוֹתְבִין אֶת הַמּוּשֵׁל עִם מֹשֶׁה בַּגֵּט. אוֹמְרִים פְּרוּשִׁים, קוֹבְלִין אָנוּ עָלֶיךָ, צְדוֹקִי גְּלִילִי, שֶׁאַתָּה כּוֹתְבִים אֶת הַמּוּשֵׁל עִם הַשֵּׁם בַּדַּף, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאַתֶּם כּוֹתְבִין אֶת הַמּוּשֵׁל מִלְמַעְלָן וְאֶת הַשֵּׁם מִלְמַטָּן, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ה) וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי ה׳ אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁלָּקָה מַהוּ אוֹמֵר (שם ט), ה׳ הַצַּדִּיק: